

1.930

Друштво српских писаника у Београду

Друштво

СМОЛАРЕЊЕ У ФРАНЦУСКОЈ

ПРИНОС УНАПРЕЂИВАЊУ СМОЛАРЕЊА У НАС

НАПИСАО ПРОФ. ДР. АЛЕКСАНДАР УГРЕНОВИЋ
У ЗАГРЕБУ МЈЕСЕЦА МАРТА ГОДИНЕ 1928.

АЛЕКСАНДАР УГРЕНОВИЋ

СМОЛАРЕЊЕ У ФРАНЦУСКОЈ

(Принос унапређењу смоларења у Југославији)

УВОД

У нас је одавна позната чињеница, да боровина (дрво *Pinus* врсти) садржаје у себи знатне количине смоле. Баш у садржају смоле треба тражити разлог да се боровина, а нарочито црна боровина (дрво *Pinus Laricio austriaca* Endl), у Србији, Босни и Црној Гори употребљава као лучевина за освјетљавање (лучка, свјетлика, зубља) и припаљивање (паља). Но борова смола дубећих стабала није се у нашим земљама озбиљно искоришћавала. Локално је то чињено у Јужној Србији. Истина у посљедње вријеме чињени су покушаји у том смјеру (Миловановић из Ниша у области Шаргана и Кремне и Николај Криљенко из Загреба¹). Резултати тих покушаја нису публиковани у нашој литератури. Покушај индустријског искоришћавања пиљевине и отпадака црне боровине помоћу екстракције, учињен је у Босни год. 1913. (Д. Васић и В. Мајоха у Бусовачи). Тај покушај није успио. Упркос тога неуспјеха он је настављен по тако званом аустро-босанском кемичко-индустријском друштву (Беч-Сарајево). Иако фабрика у Бусовачи није могла да се одржи, подигнуто је друго постројење у Вишеграду. Но наступом свјетскога рата (год. 1914.) ово је постројење разорено прије него је почело да ради. Године 1916. реконструисана су и обновљена оба постројења у Босни. Учињено је то, с једне стране, на основу опита, који су показали да пањевина босанскога црнога бора показује ванредно велик садржај смоле (22 до 32%)², а с друге стране, очито из разлога, што су се централне власти нашле пред великом несташицом смоле.

За вријеме рата искочило је и питање искоришћавања живих борових шума т. ј. дубећих борових стабала. Изабацила га је

¹ Николај Криљенко из Загреба, вршио је опите у Србији године 1924. (Требовље-Тажево), године 1925. (Шарган-Кремна) те у Црној Гори (Кучи-Нум Ораховски). Истраживач је обећао, да ће резултате својих опита публиковати у „Шумарском Листу“.

² Austerweil-Roth: »Gewinnung und Verarbeitung von Harz und Harzprodukten«, München-Berlin 1917. Pag. 5.